

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Обліково-фінансовий факультет

Кафедра обліку і оподаткування

АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:

робочий зошит

для виконання практичних завдань та самостійної роботи
здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ОПП «Облік і оподаткування»

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

денної та заочної форм здобуття вищої освіти

МИКОЛАЇВ
2026

УДК 658.511-047.44
А64

Друкується за рішенням науково-методичної комісії обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету від 14.09.2026 р., протокол №1.

Укладачі:

- М. В. Дубініна – д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет;
- С. В. Сирцева – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет;
- О. І. Лугова – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет.

Рецензенти:

- О. І. Мельник – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет;
- Т. П. Ткачук - бухгалтер товариства з обмеженою відповідальністю «Золота Нива» Миколаївського району Миколаївської області.

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	5
Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання аналізу господарської діяльності	5
Тема 2. Метод і методичні прийоми аналізу господарської діяльності.....	11
Тема 3. Організація аналітичної роботи на підприємстві.....	17
МОДУЛЬ 2. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА	21
Тема 4. Аналіз природних і організаційно-економічних умов діяльності сільськогосподарського підприємства.....	21
Тема 5. Аналіз забезпеченості та ефективності використання ресурсів сільськогосподарського підприємства.....	25
Тема 6. Аналіз виробництва сільськогосподарської продукції.....	36
Тема 7. Аналіз собівартості виробництва сільськогосподарської продукції.....	41
Тема 8. Аналіз використання та реалізації сільськогосподарської продукції.....	46
Тема 9. Аналіз фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств.....	52
Тема 10. Аналіз фінансового стану сільськогосподарських підприємств. Оцінка імовірності банкрутства.....	59
ДОДАТКИ.....	70
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	87

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Сучасні умови розвитку економіки України, інтеграція у світовий економічний простір, підвищення конкуренції на ринку товарів і послуг вимагають від підприємств постійного удосконалення управління, підвищення ефективності використання ресурсів та забезпечення фінансової стабільності. У цих умовах особливого значення набуває аналіз господарської діяльності як інструмент глибокого вивчення результатів роботи підприємства, виявлення резервів зростання, підвищення ефективності управлінських рішень і забезпечення конкурентоспроможності.

Дисципліна «Аналіз господарської діяльності» займає важливе місце у системі підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Її метою є формування у студентів системи знань і практичних навичок щодо комплексного дослідження економічних процесів, що відбуваються у діяльності сільськогосподарських підприємств. Вивчення дисципліни сприяє розвитку аналітичного мислення, вмінню працювати з фінансовою, статистичною та управлінською інформацією, оцінювати результати діяльності суб'єктів господарювання та обґрунтовувати напрями їх удосконалення.

Здобувач вищої освіти повинен знати методику аналізу ресурсного потенціалу підприємства, окремих процесів (виробництво, розподіл, реалізація), аналізу собівартості продукції, аналізу фінансових результатів діяльності підприємства, фінансового стану.

Робочий зошит є методичною основою для виконання практичних завдань та самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання аналізу господарської діяльності

Питання, що розкривають зміст теми

- 1.1. Аналіз господарської діяльності як галузь економічної науки.
- 1.2. Роль аналізу господарської діяльності в управлінні підприємством та плануванні його діяльності.
- 1.3. Предмет аналізу господарської діяльності. Об'єкти та суб'єкти аналізу господарської діяльності.
- 1.4. Принципи аналізу господарської діяльності та їх характеристика.
- 1.5. Завдання аналізу господарської діяльності та їх характеристика.
- 1.6. Класифікація і характеристика видів аналізу господарської діяльності.

Завдання 1.1. На основі теоретичного матеріалу заповніть таблицю 1.1. Для кожної характеристики аналізу господарської діяльності сформулюйте визначення або опис, що відображає його зміст.

Таблиця 1.1 Характеристика аналізу господарської діяльності суб'єкта господарювання

Характеристика	Зміст
Сутність аналізу господарської діяльності	
Особливості аналізу господарської діяльності	
Взаємозв'язок з бухгалтерським обліком	
Взаємозв'язок зі статистикою	
Роль у плануванні діяльності підприємства	

Завдання 1.2. Розкрити роль аналізу господарської діяльності у системі управління суб'єкта господарювання у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 **Роль аналізу господарської діяльності у системі управління суб'єкта господарювання**

Функція управління	Роль аналізу в її реалізації
Планування	
Організація	
Мотивація	
Контроль	

Завдання 1.3. Пов'язати наведені нижче терміни з їх визначенням, поставивши відповідну літеру ліворуч від терміну (табл.1.3).

Таблиця 1.3 **Принципи аналізу господарської діяльності суб'єкта господарювання**

Принцип	Характеристика
1	2
____ (1) <i>Принцип системності</i>	А. означає, що аналіз господарської діяльності повинен базуватися на наукових методах пізнання, економічних законах, закономірностях розвитку виробництва та сучасних досягненнях економічної науки. Це передбачає застосування математичних, статистичних, економетричних методів, моделювання, прогнозування, що дозволяють отримувати обґрунтовані результати та робити висновки з високим рівнем точності.
____ (2) <i>Принцип комплексності</i>	Б. Будь-який аналітичний процес повинен мати практичне значення для підприємства. Результати аналізу мають використовуватися для підвищення ефективності управління, покращення використання ресурсів, зниження витрат, зростання прибутковості.
____ (3) <i>Принцип порівняльності</i>	В. означає необхідність всебічного дослідження господарської діяльності підприємства. Аналіз не обмежується окремими аспектами, а охоплює як кількісні, так і якісні характеристики процесів, внутрішні й зовнішні фактори, що впливають на результати.

Продовження табл. 1.3

1	2
____ (4) <i>Принцип науковості</i>	Г. полягає у вивченні господарських процесів у часі, тобто у порівнянні показників за кілька періодів з метою виявлення тенденцій їх зміни. Такий підхід дозволяє оцінити темпи розвитку підприємства, стабільність показників, спрогнозувати майбутні результати діяльності.
____ (5) <i>Принцип динамічності</i>	Д. аналітичної роботи сприяє своєчасному виявленню відхилень та проблем у діяльності підприємства, а також оперативному реагуванню на них.
____ (6) <i>Рейтингова оцінка</i>	Е. передбачає необхідність порівняння фактичних показників діяльності підприємства з плановими, нормативними, середньогалузевими чи з даними інших підприємств. Можна виявити відхилення, оцінити рівень ефективності та конкурентоспроможності підприємства, визначити напрями покращення його діяльності.
____ (7) <i>Об'єктивність</i>	Є. передбачає розгляд підприємства як цілісної економічної системи, елементи якої взаємопов'язані між собою. Аналіз повинен охоплювати всі складові господарської діяльності – виробництво, постачання, збут, фінанси, персонал, ресурси – та оцінювати їх у взаємодії
____ (8) <i>Безперервність</i>	Ж. означає, що аналіз має проводитись регулярно, за єдиною методикою, з використанням сталих показників і періодів спостереження. Це дозволяє забезпечити порівнянність даних і достовірність висновків
____ (9) <i>Принцип послідовності</i>	З. передбачає неупереджене ставлення дослідника до фактів, уникнення суб'єктивних оцінок або спотворень інформації. Дотримання цього принципу забезпечує наукову обґрунтованість і надійність висновків, а також підвищує довіру до аналітичних результатів з боку керівництва підприємства чи зовнішніх користувачів.
____ (10) <i>Принцип ефективності і практичної спрямованості</i>	І. передбачає визначення пріоритетів у досягненні поставленої мети, черговості здійснення заходів, спрямованих на цільову діяльність і розвиток економічних систем.

Завдання 1.4. Розподілити завдання аналітичного процесу за рівнем управління (табл. 1.4).

Таблиця 1.4 Систематизація завдань аналітичного процесу за рівнями управління

Завдання	Оперативний	Тактичний	Стратегічний
Оцінка виконання планів			
Виявлення резервів			
Визначення місця на ринку			
Оцінка ефективності ресурсів			
Обґрунтування стратегічних цілей			

Завдання 1.5 Навести характеристику видів аналізу господарської діяльності за різними ознаками в таблиці 1.5.

Таблиця 1.5 Характеристика видів аналізу господарської діяльності

Ознака	Види	Характеристика
Галузева		
Часова		
Просторова		
Об'єкти управління		
Методика		
Суб'єкти		
Охоплення		
Зміст програми		

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1.6 Згрупувати наведені джерела інформації за видами (табл.1.6)

Джерела інформації	Види джерел інформації		
	Планова	Облікова	Нормативно-довідкова
План виробництва продукції			
Накладна			
Лімітно-забірна картка			
Статут підприємства			
Колективний договір			
Баланс (Звіт про фінансовий стан)			
Розрахунково-платіжна відомість			
Облікова політика підприємства			

Рекомендована тематика для підготовки презентацій:

1. Місце аналізу господарської діяльності в системі управління підприємством.
2. Аналітичне забезпечення управління: зв'язок із функціями планування, контролю, мотивації
3. Роль облікових даних в аналітичній роботі.
4. Аналіз і планування: як аналітика формує цілі та показники розвитку.
5. Взаємозв'язок аналізу зі статистикою: методи, показники та прийоми статистичного аналізу.
6. Інформаційна база аналізу господарської діяльності: види, джерела, вимоги до якості.
7. Види аналізу та їх характеристика.

Дайте відповіді на питання:

1. Як аналітична діяльність впливає на якість прийняття управлінських рішень?

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Тема 2. Метод і методичні прийоми аналізу господарської діяльності

Питання, що розкривають зміст теми

2.1. Метод аналізу господарської діяльності, його особливості.

2.2. Способи і прийоми проведення аналізу господарської діяльності.

Завдання 2.1. Визначити порівнювані показники та цілі порівняння, які при цьому досягаються (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 Порівнювані показники та їх роль у прийнятті управлінських рішень

Порівнювані показники	Цілі порівняння
Порівняння фактичних показників з нормативними	?
?	Для оцінки дотримання нормативів
Порівняння фактичних показників з показниками минулих періодів	?
?	Для перевірки обґрунтованості планових показників
Порівняння фактичних показників із середніми значеннями	?
?	Для оцінки ступеня виконання плану
Порівняння різних варіантів управлінських рішень	?
?	Для пошуку резервів
Порівняння фактичних показників виробництва продукції із даними про попит на продукцію	?
?	Для оцінки ефективності використання виробничих ресурсів

Завдання 2.2. Визначити якими величинами є наведені нижче показники (абсолютні, відносні чи середні величини), вказати вид відносних

величин (базові чи ланцюгові, відносні величини виконання плану, структури, координації, інтенсивності, ефективності) (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 Економічні показники за видами величин

Показники	Вид величини
Середньооблікова чисельність працівників	
Питома вага робітників у загальній чисельності працівників	
Тривалість обороту оборотних коштів	
Чистий прибуток підприємства	
Чистий прибуток підприємства на 1 грн витрат	
Відсоток виконання договору постачання	
Виробіток одного робітника	
Частка підприємств малого бізнесу у регіоні	
Коефіцієнт фінансової стійкості	
Темп приросту обсягу виробництва продукції	
Використання сировини на виробництво продукції	
Співвідношення оборотних і необоротних активів	
Рентабельність продажу	
Обсяг реалізованої продукції	
Середня заробітна плата в галузі	

Завдання 2.3. Використовуючи методи економічного аналізу, проаналізувати зміну рівня врожайності сільськогосподарських культур ТОВ «Волошка» (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 Динаміка урожайності сільськогосподарських культур у ТОВ «Волошка», ц/га

Культура	20x1 р.	20x2 р.	20x3 р.	Відхилення 20x3 р. у % до		Відхилення 20x3 р. +,- до	
				20x1 р.	20x2 р.	20x1 р.	20x2 р.
Озима пшениця	48,1	50,7	45,1				
Ячмінь ярий	50,0	51,1	53,3				
Овес	23,4	22,2	23,0				
Просо	28,9	30,1	29,5				
Кукурудза на зерно	82,7	85,2	88,4				
Соняшник	28,6	25,9	22,3				
Рапс озимий	33,6	35,2	35,9				
Соя	30,1	31,9	32,4				

Висновки

Завдання 2.6. Облік вибуття товарів згідно з наказом про облікову політику підприємства ведеться за методом середньозваженої собівартості за звітний місяць.

На 01.09.п.р. у залишках товарів підприємства оптової торгівлі обліковувалося 80 шт. мікрохвильових печей SAMSUNG MS23F302TAS/UA на суму 275600 грн (3445 грн за шт.).

У вересні п.р. на підприємстві здійснено такі операції з купівлі-продажу мікрохвильових печей SAMSUNG MS23F302TAS/UA:

- 16 вересня надійшло 50 шт. за ціною 3400 грн/шт. (без ПДВ);
- 22 вересня надійшло 30 шт. за ціною 3455 грн/шт. (без ПДВ);
- 29 вересня надійшло 90 шт. за ціною 3415 грн/шт. (без ПДВ);
- 20 вересня продано 100 шт.;
- 30 вересня продано 85 шт.

Визначити вартість реалізованих товарів.

Розв'язок _____

Завдання для самостійної роботи

Завдання 2.7. Визначити невідомі показники таблиці 2.6 та розрахувати їх середнє значення.

Таблиця 2.6 **Основні показники діяльності ТОВ «Волошка» за 20x1-20x3 роки**

№ п/п	Показники	20x1 р.	20x2 р.	20x3 р.	У середньому за 3 роки
1	2	3	4	5	9
1.	Виручка від реалізації, тис. грн			70630	
2.	Чистий дохід від реалізації, тис. грн		142570		
3.	Собівартість реалізованої продукції, тис. грн		(93084)		
4.	Валовий прибуток (збиток), тис. грн			29590,33	
5.	Інші прибутки (збитки), тис. грн	245	(810)		
6.	Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн			25160	
7.	Податок на прибуток, тис. грн	(5678)			
8.	Чистий прибуток (збиток), тис. грн	38700			

Продовження табл. 2.6

1	2	3	4	5	9
9.	Ціна за одиницю продукції (з ПДВ), грн	327,3		382,8	
10.	Обсяг реалізації, тис. шт.		500		
11.	Середньооблікова кількість працівників, осіб	96	120		
12.	Продуктивність праці, шт/осіб			3008,4	
13.	Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	16787	12960		
14.	Середньорічна вартість оборотних засобів, тис. грн	112657	115906	173345	
15.	Фондовіддача, грн			4,11	
16.	Рентабельність продукції, %	65,4			

Рекомендована тематика для підготовки презентацій:

1. Категорії методу економічного аналізу: показники, фактори, моделі, резерви, результати.
2. Роль системи показників у вивченні діяльності підприємства.
3. Джерела інформації для аналізу господарської діяльності та їх характеристика.
4. Метод індексів: базисні та ланцюгові індекси, їх використання.
5. Агрегатні індекси: сутність, формули, інтерпретація результатів.
6. Ряди динаміки: інтерпретація, види, практичне застосування в аналізі.
7. Структурні методи аналізу: характеристика та застосування.
8. Факторний аналіз: його види та роль у прийнятті управлінських рішень.
9. Балансовий метод у факторному аналізі: сутність та приклади.
10. Графічні методи аналізу та їх значення в управлінні підприємством.

Дайте відповіді на питання:

1. Розкрити поняття із зазначенням практичних аспектів:
 - 1.1. Мета використання графічних прийомів в аналізі господарської діяльності.

1.2. Класифікація графіків, що використовуються в аналітичних дослідженнях та вимоги до їх побудови.

1.3. Види аналітичних таблиць, особливості їх побудови та використання.

Питання, що розкривають зміст теми

3.2. Аналітична служба підприємства: мета, завдання, функції.

3.3. Організація аналітичної роботи на підприємстві.

Завдання 3.1. Сформувати загальний річний план аналітичної роботи ТОВ «Волошка», що займається вирощуванням та реалізацією продукції рослинництва (табл.3.1).

Таблиця 3.1 Загальний план проведення аналітичної роботи ТОВ «Волошка» на 20 рік

[illegible]

Завдання 3.2. Підприємство планує провести аналіз фінансових результатів за 2022–2024 рр. Скласти програму аналітичної роботи (табл. 3.2)

Таблиця 3.2 Програма аналізу фінансових результатів ТОВ «Волошка»

№ п/п	Елемент програми	Зміст програми
1.	Мету аналізу	
2.	Об'єкт та період дослідження	
3.	Завдання аналітичної роботи	
4.	Джерела даних	
5.	Перелік методів аналізу	
6.	Етапи та строки виконання	
7.	Розподіл обов'язків між аналітиками	
8.	Форма подання результатів	

Завдання для самостійної роботи

Завдання 3.3. Розробіть посадову інструкцію аналітика, що включатиме:

- кваліфікаційні вимоги;
- основні обов'язки;
- права;
- відповідальність.

- дані подаються з великими затримками;
- облік частково автоматизований;
- відсутня система контролю за виконанням аналітичних планів;
- відсутній єдиний інформаційний простір;

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Рекомендована тематика для підготовки презентацій:

1. Ресурсне забезпечення аналітичної роботи: трудові, фінансові, інформаційні та технічні ресурси.
2. Формування системи показників для аналітичних досліджень підприємства.
3. Планування аналітичної роботи в умовах цифрової трансформації (ERP, BI-системи, автоматизовані панелі).
4. Аналітична служба підприємства: структура, місце та роль в управлінні.
5. Організація роботи аналітичної служби на малих, середніх та великих підприємствах.
6. Аналітик підприємства: компетенції, професійні навички, посадові обов'язки.
7. Методичне забезпечення аналітичної роботи: методи аналізу, прийоми, техніки досліджень.
8. Типові помилки при організації аналітичної роботи та шляхи їх усунення.

Дайте відповіді на питання:

1. Які фактори впливають на формування структури аналітичної служби?

2. Як формується взаємодія аналітичної служби з іншими підрозділами підприємства?

МОДУЛЬ 2

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

Тема 4. Аналіз природних і організаційно-економічних умов діяльності сільськогосподарського підприємства

Питання, що розкривають зміст теми

4.1. Аналіз економічних і природних умов.

4.2. Аналіз розмірів підприємства та його спеціалізації.

Завдання 4.1. Визначити вартість валової продукції сільськогосподарського виробництва у постійних цінах 2021 року ТОВ «Волошка» за даними, наведеними в таблиці 4.1

Таблиця 4.1 Вартість валової продукції сільського господарства (в постійних цінах 2021р.) ТОВ «Волошка», тис. грн

Види продукції	Постійні ціни 2021р.	Обсяг виробництва, ц			Вартість валової продукції, тис. грн		
		20x1 р.	20x2 р.	20x3 р.	20x1 р.	20x2 р.	20x3 р.
Пшениця озима		7558	8504	5503			
Кукурудза на зерно		6250	2565	1470			
Ячмінь озимий		2344	4207	3966			
Сорго		835	127	192			
Соняшник		1028	808	1190			
Гречка		208	95	46			
.....							
ВРХ в живій масі		208	267	271			
Свині		800	225	422			
Молоко		2624	2614	3002			
.....							

Завдання 4.2. Визначити розмір ТОВ «Волошка» та рівень концентрації виробництва, виходячи з показників таблиці 4.2

Таблиця 4.2 Розміри виробництва ТОВ «Волошка»

Показники	Роки			20x3 р. у % до	
	20x1	20x2	20x3	20x1р.	20x2р.
Вартість валової продукції сільського господарства (в постійних цінах 2021р.), тис. грн	24523,2	19779,5	15471,9		
Грошова виручка від реалізації сільськогосподарської продукції та послуг, тис. грн	15112,5	21215,3	20094,4		
Середньорічна чисельність працюючих, осіб	62	77	51		
Площа с.-г. угідь, га	3106	3223	3180		
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	7541,5	7811,5	7911,5		

Завдання 4.3. Визначити вплив факторів на вартість валової продукції рослинництва в ТОВ «Волошка» (табл. 4.3).

Таблиця 4.3 Вихідні дані та вплив факторів на вартість валової продукції рослинництва

Показники	20x2 р.	20x3 р.
<u>Фактори:</u>		
Середньорічна чисельність робітників рослинництва, осіб	53	32
Вироблено вартості валової продукції рослинництва в розрахунку на 1 середньорічного робітника, тис. грн.	190,1	274,2
<u>Результативний</u>		
Вартість валової продукції рослинництва (в постійних цінах 2021 р.), тис. грн.		
<u>Загальне відхилення:</u>		
В т.ч. за рахунок факторів:		
- середньорічної чисельності робітників рослинництва		
- продуктивності праці одного середньорічного робітника галузі		

Завдання 4.4. Визначити рівень спеціалізації ТОВ «Волошка» за часткою видів продукції в структурі товарної продукції (табл. 4.4).

Таблиця 4.4 Склад та структура виручки від реалізації сільськогосподарської продукції і послуг ТОВ «Волошка»

Показники	Роки						У середньому за три роки	
	20x1		20x2		20x3			
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
Зернові та зернобобові - всього:	4187,2		7933,1		4582,2			
з них:								
пшениця озима	3048,2		4881,0		2144,8			
кукурудза на зерно	420,4		1785,3		481,4			
ячмінь озимий	34,1		1247,6		1956,0			
ячмінь ярий	96,1		15,6		-			
сорго	588,4		3,6		-			
Соняшник	7413,3		8920,4		5634,0			
Картопля	5,6		-		-			
Ріпак озимий	-		-		4381,8			
Овочі відкритого ґрунту	47,1		76,8		-			
Баштанні продовольчі	8,5		3,6		0,6			
Інша продукція рослинництва	34,3		64,6		52,4			
Разом по рослинництву	11696,0		16998,5		14651,0			
ВРХ в живій масі	386,1		361,6		373,7			
Свині	572,9		387,0		491,2			
Вівці	-		-		5,1			
Молоко	2053,8		3174,6		4266,3			
Інша продукція тваринництва	48,7		86,3		84,8			
Разом по тваринництву	3061,5		4009,5		5221,1			
Разом по сільськогосподарському виробництву	14757,5		21008,0		19872,1			
Послуги в сільському господарстві	355,0		207,3		222,3			
Разом послуги і продукція сільського господарства	15112,5		21215,3		20094,4			

Завдання для самостійної роботи

Завдання 4.4. Визначити структуру валової продукції сільськогосподарського виробництва та коефіцієнт спеціалізації філії №1 СТОВ «Промінь» (табл. 4.4).

Таблиця 4.4 Структура валової продукції по філії №1 СТОВ «Промінь» за 20х3 рік

Вид продукції	Вартість, тис. грн	У % до підсумку	Місце в ранжированому ряді
Пшениця озима	3856,7		
Соняшник	25032,1		
Гречка	2345,8		
Виноград	31654,7		
Молоко	9654,1		
ВРХ в живій масі	7103,8		

Рекомендована тематика для підготовки презентацій:

1. Розвиток спеціалізації сільськогосподарських підприємств в умовах аграрних трансформацій.
2. Організаційні та економічні умови діяльності сільськогосподарських підприємств.
3. Стратегічні напрями інтенсифікації виробництва в аграрних підприємствах.

Дайте відповіді на питання:

1. Які природні умови найбільше впливають на результати виробництва в сільському господарстві? Наведіть приклади.

2. Які переваги й недоліки має вузька спеціалізація підприємства?

Тема 5

Аналіз забезпеченості та ефективності використання ресурсів сільськогосподарського підприємства

Питання, що розкривають зміст теми

- 5.1. Аналіз земельних ресурсів.
- 5.2. Аналіз трудових ресурсів.
- 5.3. Аналіз основних засобів.
- 5.4. Аналіз матеріальних ресурсів.

Завдання 5.1. Провести аналіз стану, структури та динаміки землекористування ТОВ «Волошка» (табл. 5.1).

Таблиця 5.1 Динаміка і структура землекористування в ТОВ «Волошка»

Показники	20x1 р.		20x2 р.		20x3 р.		20x3 р.. у % до	
	га	%	га	%	га	%	20x1р.	20x2р.
Загальна земельна площа, в тому числі:	3693		3693		3693			
сільськогосподарські угіддя, з них:	3106		3223		3180			
- рілля	1742		1859		1859			
- пасовища	922		922		879			
- сіножаті	56		56		56			
- багаторічні насадження	386		386		386			
Посівні площі	1679		1760		1769			
Коефіцієнт освоєння землі								
Коефіцієнт розораності сільськогосподарських угідь								
Коефіцієнт використання ріллі								

Завдання 5.2. Провести аналіз земельних ділянок ТОВ «Волошка» за юридичним статусом (табл. 5.2).

Таблиця 5.2 Аналіз земельних ділянок ТОВ «Волошка» за юридичним статусом

Показники	На 31.12.20x1 р.		На 31.12.20x2 р.		На 31.12.20x3 р.		20x3 р. у % до	
	га	%	га	%	га	%	20x1р.	20x2р.
1. Всього землі сільськогосподарського призначення	3106	100	3223	100	3180	100		
- земельні ділянки, що належать на праві власності	460			14,6	465			
- земельні ділянки орендовані у фізичних осіб	2180			69,8	2205			
- земельні ділянки орендовані у юридичних осіб	240			7,8	245			
- земельні ділянки орендовані в органів місцевого самоврядування	126			3,9	120			
- земельні ділянки отримані в суборенду	100			3,9	145			
2. Земельні ділянки, які передані в оренду	55			1,9	58			
3. Земельні ділянки, які передані в суборенду	20			0,8	28			

Вихідні дані для виконання завдань 5.3, 5.6

Таблиця 5.3 Вихідні дані, тис. грн

Показники	Роки			Відхилення 20x3 р. у % до	
	20x1	20x2	20x3	20x1 р.	20x2 р.
Вартість валової продукції с.- г. (в постійних цінах 2021 р.)	24 523,2	19 779,5	15 471,9		
Вартість валової продукції с.- г. в поточних цінах	31 807,3	26 515,9	22 967,4		
Дохід (виручка) від реалізації сільськогосподарської продукції	24 306,8	19 932,1	17 498,8		
Матеріальні витрати	10 811,0	9 320,1	8 515,4		
Собівартість реалізації сільськогосподарської продукції	21 203,4	18 005,1	16 035,2		
Площа с.-г. угідь, га	3106	3223	3180		
Середньорічна чисельність працюючих, осіб	62	77	51		

Завдання 5.3. За наведеними вихідними даними у таблиці 5.3, визначити ефективність використання земельних ресурсів ТОВ «Волошка» (табл. 5.4).

Таблиця 5.4 Показники ефективності використання земельних угідь у ТОВ «Волошка»

Показники	Роки			Відхилення 20x3 р. від (+; -)	
	20x1	20x2	20x3	20x1 р.	20x2 р.
Одержано на 100 га сільськогосподарських угідь, тис. грн:					
- вартості валової продукції сільського господарства (в постійних цінах 2021 р.)					
- валового доходу від сільського господарства					
- прибутку від реалізації с.-г. продукції та послуг					

Завдання 5.4. Визначити структуру працівників ТОВ «Волошка» (табл. 5.5).

Таблиця 5.5 Структура працівників ТОВ «Волошка»

Показники	20x1 рік		20x2 рік		20x3 рік		20x3 р. у % до	
	осіб	%	осіб	%	осіб	%	20x1р.	20x2р.
Загальна кількість працівників на кінець року	59		68		45			
1) з них								
чоловіки	36		42		29			
жінки	23		26		16			
2) з них								
адміністративний персонал	8		8		8			
зайняті у рослинництві	33		37		23			
зайняті у тваринництві	13		17		10			
інші працівники	5		6		4			

Завдання 5.5. Проаналізувати наявність та рух трудових ресурсів ТОВ «Волошка» (табл. 5.6).

Таблиця 5.6 Наявність та рух трудових ресурсів ТОВ «Волошка»

№ п/п	Показники	Роки			Відхилення 20x3 р. від (+; -)	
		20x1	20x2	20x3	20x1 р.	20x2 р.
1.	Площа с.-г. угідь, га	3106	3223	3180		
2.	Середньооблікова кількість працівників, осіб	62	77	51		
3.	Прийнято працівників протягом року, осіб	10	18	6		
4.	Вибуло працівників за рік, осіб	8	12	20		
5.	Кількість працівників на кінець року всього, осіб	59	68	45		
5.1.	- з них зайняті у с.-г. виробництві	50	62	40		
6.	Фонд робочого часу на одного працівника за нормою, днів	250	250	251		
7.	Коефіцієнт надходження робочої сили (ряд.3 / ряд.2)					
8.	Коефіцієнт вибуття робочої сили (ряд.4 / ряд.2)					
9.	Середньооблікова кількість працівників, зайнятих у с.-г. виробництві, осіб	48	60	38		
10.	Коефіцієнт використання трудових ресурсів (ряд.9 / ряд.5.1)					
11.	Припадає на одного середньорічного працівника с.-г. угідь, га (ряд.1 / ряд.9)					

Завдання 5.6. За наведеними вихідними даними у таблиці 5.3, визначити ефективність використання трудових ресурсів ТОВ «Волошка» (табл. 5.7).

Таблиця 5.7 Показники ефективності використання трудових у ТОВ «Волошка»

Показники	Роки			Відхилення 20x3 р. до (+; -)	
	20x1	20x2	20x3	20x1 р.	20x2 р.
Отримано в розрахунку на одного середньорічного працівника, тис. грн:					
- вартості валової продукції сільського господарства (в постійних цінах 2021 р.)					
- валового доходу від сільського господарства					
- прибутку від реалізації сільськогосподарської продукції та послуг					

Завдання 5.7. Визначити вплив факторів на вартість валової продукції рослинництва в ТОВ «Волошка» (табл. 5.8).

Таблиця 5.8 Вихідні дані та вплив факторів на вартість валової продукції рослинництва

Показники	20x2 р.	20x3 р.
<u>Фактори:</u>		
Вартість валової продукції рослинництва, тис. грн.	14 218,1	12 068,2
Затрати праці, тис люд.-год.	73,7	45,8
<u>Результативний</u>		
Продуктивність праці, тис. грн.		
<u>Загальне відхилення:</u>		
В т.ч. за рахунок факторів:		
- обсягу виробництва продукції		
- затрат праці		

Завдання 5.8. Провести аналіз наявності, складу та структури основних засобів ТОВ «Волошка» (табл. 5.9).

Таблиця 5.9 Склад і структура основних засобів ТОВ «Волошка»

Показники	20x1 рік		20x2 рік		20x3 рік		20x3 р. у % до	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	20x1р.	20x2р.
1.Виробничі основні засоби сільськогосподарського призначення		78,0		77,0		79,0		
в т.ч. основні засоби:								
рослинництва		52		51,4		49,2		
тваринництва		48		48,6		50,8		
2.Виробничі основні засоби несільськогосподарського призначення		12,3		13,3		13,0		
3.Невиробничі основні засоби		9,7		9,7		8,0		
Всього основних засобів	7541,5		7811,5		7911,5			

Завдання 5.9. Розрахувати показники стану та руху основних засобів ТОВ «Волошка» (табл. 5.10).

Таблиця 5.10 Наявність та рух основних засобів ТОВ «Волошка», тис. грн

Показники	Роки			Відхилення 20x3 р. до (+; -)	
	20x1	20x2	20x3	20x1 р.	20x2 р.
1	2	3	4	5	6
Первісна вартість основних засобів на початок періоду	12000	12500	13000		
Сума накопиченої амортизації на початок періоду	4500	4600	4800		
Залишкова вартість основних засобів на початок періоду					
Вартість основних засобів, що надійшли за період	1200	900	1000		
Вартість основних засобів, що вибули за період	700	600	800		
Первісна вартість основних засобів на кінець періоду	12500	12800	13200		

Таблиця 5.11 Динаміка забезпеченості та ефективності використання основних засобів ТОВ «Волошка»

[illegible]

Завдання 5.11. Провести аналіз наявності, складу та структури запасів ТОВ «Волошка» (табл. 5.12).

Таблиця 5.12 Склад і структура запасів ТОВ «Волошка»

Запаси	20x2 рік		20x3 рік		Відхилення 20x3 р. до 20x2 р.	
	тис. грн	%	тис. грн	%	(+;-), тис. грн	(+;-), в.п.
Сільськогосподарська продукція	8099		10033			
Незавершене виробництво	1803		1341			
Сировина	878		737			
Паливо	313		355			
Будівельні матеріали	379		486			
Запасні частини	213		287			
Інші запаси	524		349			
Всього	12209		13588			

Завдання 5.12. Проаналізувати ефективність використання матеріальних ресурсів промислового виробництва ТОВ «Волошка» (табл. 5.13).

Таблиця 5.13 Ефективність використання матеріальних ресурсів промислового виробництва ТОВ «Волошка»

Показники	Роки			Відхилення 20x3 р. до (+; -)	
	20x1	20x2	20x3	20x1 р.	20x2 р.
Вихідні дані:					
Вартість виробленої продукції, тис. грн	10704	11200	12400		
Матеріальні витрати, тис. грн	5506	5678	6100		
Повна собівартість продукції, тис. грн.	12604	13544	15907		
Розрахункові показники:					
Матеріаломісткість продукції, грн					
Матеріаловіддача, грн					
Питома вага матеріальних витрат у собівартості продукції, %					

Завдання для самостійної роботи

Завдання 5.13. Провести аналіз впливу зміни структури посівних площ на вартість валової продукції ТОВ «Волошка» (табл. 5.14).

Таблиця 5.14 **Визначення впливу зміни структури посівних площ на вартість валової продукції**

Культури	Площа, га		Планова вартість врожаю з 1 га, грн	Вартість валової продукції, тис. грн.		
	План	Факт		По плану (2x4)	При факт площі та плановій вартості врожаю (3x4)	Відхилення (+/-) (6x5)
1	2	3	4	5	6	7
Озима пшениця	500	450	32 000			
Соняшник	300	350	48 000			
Цукровий буряк	200	180	52 000			
Овочі	100	120	63 000			
Разом	1 100	1 100	—			

Завдання 5.14. Провести аналіз складових фонду оплати праці ТОВ «Волошка» (табл. 5.15).

Таблиця 5.15 **Аналіз фонду оплати плати у ТОВ «Волошка»**

Показники	20x1 р.		20x2 р.		20x3 р.		20x3 р. у % до	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	20x1 р.	20x2 р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Середньорічна кількість працівників, осіб	59		68		45			
у тому числі: -адміністративний персонал	8		8		8			
-зайняті у рослинництві	33		37		23			
-зайняті у тваринництві	13		17		10			
Фонд основної заробітної плати	6 195		7 840		6 426			
Фонд додаткової заробітної плати	1 770		2 468		1 836			
у тому числі: - премії пов'язані з виконанням виробничих завдань і функцій	1 062		1 459		1 102			

Продовження табл. 5.15

1	2	3	4	5	6	7	8	9
- доплати, надбавки, гарантійні та компенсаційні виплати, передбачені чинним законодавством	708		1 009		734			
Мотиваційні та компенсаційні виплати	885		912		918			
Загальний фонд оплати праці	8 850		11 220		9 180			
з нього:								
- адміністративного персоналу	1 900		2 200		2 200			
- у рослинництві	5 000		6 400		5 200			
- у тваринництві	1 500		2 100		1 500			
Середньорічний розмір заробітної плати на одного працівника								
у тому числі:								
- адміністративного персоналу								
- у рослинництві								
- у тваринництві								

Рекомендована тематика для підготовки презентацій:

1. Резерви підвищення ефективності використання земельних угідь та охорона ґрунтів.
2. Вплив науково-технічного прогресу та цифровізації на ефективність використання основних засобів.
3. Мотивація та оплата праці як чинники зростання продуктивності праці в сільському господарстві.
4. Резерви підвищення ефективності використання трудових ресурсів аграрного підприємства.
5. Особливості використання матеріальних ресурсів у сільському господарстві.
6. Вплив матеріальних витрат на собівартість та фінансові результати.
7. Резерви підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів.

Дайте відповіді на питання:

1. Що розуміють під ресурсним потенціалом сільськогосподарського підприємства та які його складові?

2. Чому ефективність використання ресурсів є ключовим чинником конкурентоспроможності аграрного підприємства?

3. У чому полягають особливості аналізу ресурсів у сільському господарстві порівняно з промисловістю?

4. Які взаємозв'язки існують між земельними, трудовими, матеріальними ресурсами та основними засобами?

5. Які зовнішні та внутрішні фактори найбільше впливають на ефективність використання ресурсів?

6. Як поєднати економічну ефективність землекористування з екологічною безпекою?

Тема 6

Аналіз виробництва сільськогосподарської продукції

Питання, що розкривають зміст теми

6.1. Аналіз виробництва продукції рослинництва.

6.2. Аналіз виробництва продукції тваринництва.

6.3.Визначення резервів збільшення виробництва продукції рослинництва і тваринництва.

Завдання 6.1. Проаналізувати динаміку врожайності сільськогосподарських культур у ТОВ «Волошка» (табл. 6.1).

Таблиця 6.1 Динаміка урожайності сільськогосподарських культур
у ТОВ «Волошка», ц/га

Культура	Роки			Відхилення 20x3 р. у % до	
	20x1	20x2	20x3	20x1 р.	20x2 р.
Озима пшениця	42,0	38,5	40,0		
Озимий ячмінь	40,0	36,0	38,0		
Ярова пшениця	32,0	28,5	30,0		
Яровий ячмінь	30,0	27,0	28,0		
Овес	28,0	25,0	26,0		
Просо	22,0	20,0	21,0		
Кукурудза на зерно	70,0	58,0	62,0		
Кукурудза на силос	320,0	290,0	300,0		
Цукровий буряк	420,0	390,0	400,0		
Соняшник	26,0	23,0	24,0		
Картопля	180,0	165,0	170,0		
Овочі	250,0	230,0	240,0		
Багаторічні трави	45,0	40,0	42,0		
Однорічні трави	38,0	34,0	36,0		

[illegible]

Завдання 6.2. Визначити вплив факторів на валовий збір сільськогосподарських культур у ТОВ «Волошка» (табл. 6.2).

Таблиця 6.2 Вплив факторів на валовий збір сільськогосподарських культур у ТОВ «Волошка»

Культури	В середньому за рік						Валовий збір з площі 2 періоду при врожайності 1 періоду, ц (5х3)	Відхилення (+-)		
	20х2 р.			20х3 р.				Загальне (7 – 4)	В т.ч. за рахунок змін	
	Площа, га	Врожайність з 1 га	Валовий збір, ц	Площа, га	Врожайність з 1 га	Валовий збір, ц			Площі (8 – 4)	Врожайності (7 – 8)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Озима пшениця	500	38,5		450	40,0					
Яровий ячмінь	350	27,0		350	28,0					
Кукурудза на зерно	280	58,0		296	62,0					
Соняшник	300	23,0		350	24,0					
Картопля	80	165,0		82	170,0					

Завдання 6.3. Визначити вплив факторів на вартість валової продукції рослинництва ТОВ «Волошка» (табл. 6.3).

Таблиця 6.3 Вихідні дані та вплив факторів на вартість валової продукції рослинництва ТОВ «Волошка»

Показники	20х2 р.	20х3 р.
<u>Факторні</u>		
Середньорічна чисельність робітників рослинництва, осіб	53	32
Відпрацьовано люд. – год. одним робітником за рік	1390,6	1431,3
Вироблено вартості валової продукції рослинництва за 1 люд. – год., грн	192,9	263,5
<u>Результативний</u>		
Вартість валової продукції рослинництва (в постійних цінах 2021 р.), тис. грн.		
Перший умовний показник.		
Другий умовний показник.		
Загальне відхилення: В т.ч. за рахунок факторів: - середньорічної чисельності робітників рослинництва - відпрацьованих люд.-год. одним робітником за рік - вироблено вартості валової продукції за 1 люд.-год.		

Завдання 6.4. Проаналізувати динаміку продуктивності тварин ТОВ «Волошка» (табл. 6.4).

Таблиця 6.4 Динаміка продуктивності тварин у ТОВ «Волошка»

Показник	Роки			Відхилення 20х3 р. у % до	
	20х1	20х2	20х3	20х1 р.	20х2 р.
Надій молока на корову, кг	5200	5500	5400		
Отримано телят на 100 корів, гол	86	90	85		
Середньодобовий приріст молодняку великої рогатої худоби, г	700	730	705		
Отримано поросят від однієї свиноматки, гол.	19,5	20,8	19,8		
Середньодобовий приріст молодняку і відгодівлі свиней, г	540	565	555		

Завдання 6.5. Проаналізувати динаміку та виконання плану виробництва основних видів продукції тваринництва ТОВ «Волошка» (табл. 6.5).

Таблиця 6.5 Виробництво основних видів продукції тваринництва ТОВ «Волошка», ц

Види продукції	20х2 рік	20х3 рік		20х3 рік у % до	
		За планом	Факт	20х2 року	До плану
Молоко	10 800	11 200	10 900		
Приріст живої маси ВРХ	1 250	1 320	1 280		
Приріст живої маси свиней	2 050	2 200	2 120		
Вовна	32	35	33		
Яєць, тис. шт.	180	190	185		
Мед, кг	1 150	1 250	1 180		

Завдання 6.6. Проаналізувати вплив факторів на валовий надій молока ТОВ «Волошка» (табл. 6.6).

Таблиця 6.6 **Вихідні дані та визначення впливу факторів на валовий надій молока ТОВ «Волошка»**

Показники	20х2 р.	20х3 р.
<u>Фактори</u>		
Середньорічне поголів'я корів, гол.	150	116
Продуктивність 1 корови, кг	5500	5400
<u>Результативний</u>		
Валовий надій молока, ц		
Загальне відхилення: У т.ч. за рахунок факторів: - середньорічного поголів'я корів - продуктивності однієї корови		

Завдання для самостійної роботи

Завдання 6.7. Визначити резерви збільшення виробництва зернових культур за рахунок збирання урожаю в оптимальні строки у ТОВ «Волошка» (табл. 6.7).

Таблиця 6.7 **Резерви збільшення виробництва зернових культур за рахунок збирання урожаю в оптимальні строки**

Культура	Площа, зібрана пізніше встановлених строків, га	Урожайність, ц/га при вчасному збиранні	Урожайність, ц/га при збиранні з запізненням	Резерв збільшення виробництва продукції, ц	
				з 1 га	з усієї площі
Озима пшениця	7,5	42,0	38,0		
Кукурудза на зерно	6,0	70	59,5		
Овес	12,0	28	24,5		
Ячмінь	5,5	35	32,5		

Завдання 6.8. Визначити резерви збільшення виробництва окремих видів продукції рослинництва за рахунок зростання окупності удобрення ґрунту у ТОВ «Волошка» (табл. 6.8).

Таблиця 6.8 Резерви збільшення виробництва окремих видів продукції рослинництва за рахунок зростання окупності внесення добрив ТОВ «Волошка»

Культура	Окупність 1 ц мінеральних добрив, ц фактична	Окупність 1 ц мінеральних добрив, ц можлива	Приріст окупності добрив, ц	Можлива кількість мінеральних добрив, ц	Резерв збільшення виробництва продукції, ц
1	2	3	4= 3-2	5	6=4*5
Озима пшениця	4,8	5,0		150	
Овес	4,2	4,8		110	
Ячмінь	4,1	4,3		120	
Картопля	32	35		115	

Рекомендована тематика для підготовки презентацій:

1. Економетричні підходи до оцінки впливу урожайності на валове виробництво.
2. Методологія аналізу виробництва продукції тваринництва на основі біологічних і економічних показників.
3. Кормова база як системоутворюючий фактор розвитку тваринництва.
4. Методика оцінки резервів зростання продуктивності тварин.
5. Інтегрований аналіз взаємозв'язку рослинництва і тваринництва в аграрному підприємстві.

Дайте відповіді на питання:

1. Які науково обґрунтовані резерви збільшення виробництва продукції рослинництва?

2. Як співвідносяться біологічні та економічні чинники у виробництві продукції тваринництва?

3. Які резерви підвищення ефективності виробництва продукції тваринництва є найбільш перспективними?

Тема 7

Аналіз собівартості виробництва сільськогосподарської продукції

Питання, що розкривають зміст теми

- 7.1. Особливості аналізу собівартості сільськогосподарської продукції.
- 7.2. Аналіз складу витрат за всіма видами діяльності.
- 7.3. Факторний аналіз собівартості сільськогосподарської продукції.
- 7.4. Основні резерви зниження собівартості сільськогосподарської продукції.

Завдання 7.1. На підставі даних форми № 50-сг «Звіт про основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств» (додаток А) провести аналіз складу та структури витрат на виробництво продукції рослинництва ТОВ «Волошка» за 20х3 р. (табл. 7.1).

Таблиця 7.1 Аналіз складу та структури витрат на виробництво продукції рослинництва ТОВ «Волошка» за 20х3 р.

Статті витрат	Всього на виробництво продукції рослинництва		у т. ч. на вирощування			
	тис. грн	%	пшениці		соняшнику	
			тис. грн	%	тис. грн	%
Витрати на оплату праці						
Відрахування на соціальні заходи						
Матеріальні витрати:						
- насіння та посадковий матеріал						
- мінеральні добрива						
- паливо та мастильні матеріали						
- решта прямих матеріальних витрат						
Амортизація основних засобів						
Оплата послуг сторонніх організацій						
Інші загальновиробничі витрати						
Всього витрат		100,0		100,0		100,0

Таблиця 7.3 Вплив факторів на собівартість виробництва ріпаку ТОВ «Волошка»

Показники	20x2 р.	20x3 р.
<u>Факторні:</u>		
Вироблено ріпаку, ц	14728	6246
Собівартість 1 ц ріпаку, грн	574,38	1459,22
<u>Результативний</u>		
Собівартість ріпаку, тис. грн		
<u>Загальне відхилення:</u>		
у т.ч. за рахунок факторів:		
- виробленої продукції		
- собівартості 1 ц виробленої продукції		

Завдання 7.4. Визначити вплив факторів на собівартість виробництва молока ТОВ «Волошка» (табл. 7.4).

Таблиця 7.4 Оцінка витрат на корми при виробництві молока ТОВ «Волошка»

Показники	20x2 р.	20x3 р.
<u>Факторні:</u>		
Витрати кормів на 1 ц молока, ц корм. од.	1,25	1,18
Собівартість 1 ц корм. од.	280	310
<u>Результативний:</u>		
Витрати на корми у розрахунку на 1 ц молока, грн		
<u>Загальне відхилення:</u>		
у т.ч. за рахунок факторів		
- витрат кормів на 1 ц молока		
- собівартість 1 ц к.од.		

Завдання для самостійної роботи

Завдання 7.5. Визначити собівартість одиниці основних видів продукції тваринництва ТОВ «Волошка» (табл. 7.6) за даними наведеними в таблиці 7.5.

Таблиця 7.5 **Обсяг та витрати на виробництво продукції тваринництва ТОВ «Волошка»**

Продукція	Обсяг виробленої продукції, ц			Витрати на виробництво продукції, тис. грн		
	20x2 р.	20x3 р.		20x2 р.	20x3 р.	
		план	факт		план	факт
Молоко	16523	18750	17777	14501,0	15020,0	14670,3
Приріст живої маси:						
- ВРХ	689	1020	1099	6683,9	7300,0	7043,0
- свиней	534	700	712	6081,1	7800,0	8061,6

Таблиця 7.6 **Собівартість одиниці основних видів продукції тваринництва ТОВ «Волошка»**

Продукція	20x2 р.	20x3 р.		Показники 20x3 р. у % до	
		За планом	Фактично	20x2 р.	Плану
Молоко					
Приріст живої маси:					
- ВРХ					
- свиней					

Рекомендована тематика для підготовки презентацій:

1. Методичні підходи до калькулювання собівартості продукції в сільському господарстві.
2. Роль управлінського обліку в аналізі та контролі витрат аграрних підприємств.
3. Вплив технологій годівлі на економічну ефективність тваринництва.
4. Вплив масштабу виробництва на рівень собівартості продукції.
5. Екологічні витрати та їх вплив на собівартість продукції.
6. Інноваційні технології як чинник зниження собівартості в аграрному секторі.

Дайте відповіді на питання:

1. Які витрати мають найбільшу питому вагу в сучасних умовах?

2. Як сезонність і природні фактори впливають на формування собівартості?

3. Як пов'язати собівартість із ціноутворенням і прибутковістю?

Тема 8

Аналіз використання та реалізації сільськогосподарської продукції

Питання, що розкривають зміст теми

8.1. Сутність, завдання, джерела даних аналізу використання та реалізації сільськогосподарської продукції.

8.2. Аналіз реалізації продукції власного виробництва.

8.3. Аналіз виручки від реалізації продукції та її використання.

8.4. Обґрунтування резервів підвищення рівня доходу (виручки) від реалізації продукції.

Завдання 8.1. Визначити вплив факторів на дохід (виручку) від реалізації соняшникової олії ТОВ «Волошка» (табл. 8.1).

Таблиця 8.1 **Вихідні дані та визначення впливу факторів на дохід (виручку) від реалізації соняшникової олії ТОВ «Волошка»**

Показники	20x2 р.	20x3 р.
Фактори		
Кількість реалізованої продукції, ц	12 000	13 500
Середньорічна ціна реалізації 1ц, грн	5 200	5 800
Результативний		
Грошова виручка від реалізації, тис. грн		
Загальне відхилення:		
У т.ч. за рахунок факторів:		
- кількість реалізованої продукції		
- середньорічна ціна реалізації 1ц		

Завдання 8.2. Визначити вплив факторів на дохід (виручку) від продажу племінних свиней ТОВ «Волошка» (табл. 8.2, 8.3).

Таблиця 8.2 **Вихідні дані для визначення впливу факторів на дохід (виручку) від продажу племінних свиней ТОВ «Волошка»**

Показники	20x2 р.	20x3 р.
Фактори		
Продано свиней, гол.	320	350
Середня жива маса 1 голови, кг	125	130
Середня ціна реалізації 1 кг живої маси, грн	65	82
Результативний		
Дохід (виручка) від реалізації свиней, тис. грн		

Таблиця 8.3 Визначення впливу факторів на зміну дохід (виручку) від реалізації племінних тварин ТОВ «Волошка»

Підстановки	Продано, голів	Середня жива маса 1 голови, кг	Середня ціна 1 кг живої маси, грн	Дохід (виручка), тис. /грн	Відхилення, + , -	Причини відхилення
Всі показники базисні :						
I підстановка: 1-й показник звітнього року 2-й і 3-й базисного року						
II підстановка: 1-й і 2-й показники звітнього року 3-й базисного						
III підстановка: Всі показники звітнього року						
Разом	X	X	X	X		X

Завдання 8.3. Визначити вплив строків продажу насіння соняшнику на дохід (виручку) від реалізації ТОВ «Волошка» (табл. 8.4).

Таблиця 8.4 Вплив строків продажу насіння соняшнику на дохід (виручку) від реалізації ТОВ «Волошка»

Місяці	Кількість, ц		Середня ціна реалізації 1 ц, грн		Дохід (виручка) від реалізації, тис. грн	
	план	факт	план	факт	план	факт
Січень	1000	600	5100	5200		
Лютий	1000	600	5200	5300		
Березень	1000	700	5300	5400		
Квітень	1000	700	5400	5500		
Травень	1000	800	5500	5600		
Червень	1000	800	5600	5700		
Липень	1000	900	5700	5800		
Серпень	1000	900	5800	5900		
Вересень	1000	1600	5900	5000		
Жовтень	1000	1700	6000	4900		
Листопад	1000	1100	6100	5000		
Грудень	1000	1100	6200	5100		
Разом	12000	12000	x	x		

Завдання для самостійної роботи

Завдання 8.4. Визначити рівень товарності сільськогосподарської продукції ТОВ «Волошка» (табл. 8.5).

Таблиця 8.5 Визначення рівня товарності сільськогосподарської продукції ТОВ «Волошка»

Вид продукції	Обсяг виробленої продукції, ц	Обсяг реалізованої продукції, ц	Рівень товарності, %
Пшениця	12 000	9 600	
Ячмінь	5 500	3 850	
Кукурудза	14 000	10 500	
Соняшник	6 000	5 100	

Завдання 8.5. Визначити, як зміна частки продукції вищого ґатунку вплинула на виручку ТОВ «Волошка» (табл. 8.6).

Таблиця 8.6 Оцінка впливу якості продукції на дохід від реалізації

Показники	План	Факт
Частка продукції вищого ґатунку, %	60	72
Ціна вищого ґатунку, грн/ц	1250	1250
Ціна I ґатунку, грн/ц	1050	1050
Обсяг реалізації, ц	5000	5000
Дохід від реалізації, грн		

Завдання 8.6. Встановити можливий приріст виручки за умови:

- збільшення обсягу реалізації на 8%;
- підвищення середньої ціни реалізації на 5%.

Базова виручка підприємства становить 24 500 тис. грн.

Результати розрахунку:

Базова виручка, тис. грн:

Приріст за рахунок збільшення обсягу реалізації, тис. грн:

Приріст за рахунок підвищення ціни, тис. грн:

Загальний можливий приріст виручки, тис. грн:

Прогнозна виручка, тис. грн:

Рекомендована тематика для підготовки презентацій:

1. Реалізація сільськогосподарської продукції як завершальна стадія кругообігу капіталу.
2. Система показників аналізу реалізації сільськогосподарської продукції.
3. Вплив цінової політики на результати діяльності аграрного підприємства.
4. Резерви підвищення доходу від реалізації продукції аграрних підприємств.
5. Цифрові технології в управлінні реалізацією аграрної продукції.
6. Вплив сезонності на реалізацію сільськогосподарської продукції.

Дайте відповіді на питання:

1. Які показники характеризують обсяг та ефективність реалізації сільськогосподарської продукції?

2. Які особливості реалізації продукції рослинництва та тваринництва необхідно враховувати під час аналізу?

3. Яке значення має аналіз асортименту реалізованої продукції?

4. Як оцінити ефективність різних каналів реалізації продукції?

5. Які методи використовують для визначення впливу факторів на виручку?

6. Які основні резерви збільшення обсягів реалізації сільськогосподарської продукції?

7. Чи завжди збільшення обсягу реалізації призводить до збільшення прибутку підприємства? Обґрунтуйте відповідь.

8. Що вигідніше для підприємства: продати продукцію одразу після збирання врожаю чи зберігати її до періоду підвищення цін? Які фактори необхідно враховувати?

9. Чи може підприємство збільшити виручку без збільшення обсягу виробництва? Наведіть можливі способи.

10. Який канал збуту є найбільш вигідним для сільськогосподарського підприємства: прямий продаж, посередник, переробне підприємство чи експорт? Від чого це залежить?

11. Які резерви збільшення виручки є найбільш реальними для середнього сільськогосподарського підприємства в сучасних умовах?

[illegible]

Завдання 9.2. На підставі даних Звіту про фінансові результати (додаток Б) проаналізувати динаміку доходів і витрат ТОВ «Волошка» та оцінити їх вплив на формування чистого прибутку (табл. 9.2).

Таблиця 9.2 Динаміка доходів і витрат ТОВ «Волошка» та оцінка їх впливу на формування чистого прибутку, тис. грн

Стаття Звіту про фінансові результати	20x2 р.	20x3 р.	Відхилення, +,-	
			Абсолютне, тис. грн	Відносне, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)				
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)				
Валовий:				
Прибуток				
Збиток				
Інші операційні доходи				
Адміністративні витрати				
Витрати на збут				
Інші операційні витрати				
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
Прибуток				
Збиток				
Дохід від участі в капіталі				
Інші фінансові доходи				
Інші доходи				
Фінансові витрати				
Втрати від участі в капіталі				
Інші витрати				
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті				
Фінансовий результат до оподаткування:				
Прибуток				
Збиток				
Витрати (дохід) з податку на прибуток				
Чистий фінансовий результат:				
Прибуток				
Збиток				

Завдання 9.3. На підставі даних форм фінансової звітності (додаток Б) провести аналіз фінансових результатів та рентабельності ТОВ «Волошка» (табл. 9.3).

Таблиця 9.3 Динаміка показників фінансових результатів та рентабельності у ТОВ «Волошка»

Показники	Роки			Відхилення 20x3 від (+; -)	
	20x1	20x2	20x3	20x1	20x2
Валовий прибуток (збиток) від реалізації, тис. грн					
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) тис. грн					
Чистий прибуток, тис. грн					
Середньорічна сума активів, тис. грн					
Середньорічна сума власного капіталу, тис. грн					
Валова рентабельність собівартості, %					
Рентабельність активів, %					
Рентабельність власного капіталу, %					

Завдання для самостійної роботи

Завдання 9.4. На підставі наведених даних у таблиці 9.4 визначити резерв збільшення прибутку підприємства (табл. 9.5 – 9.10) за рахунок:

- збільшення обсягів реалізації;
- підвищення ціни реалізації;
- зниження собівартості продукції;
- покращення структури реалізованої продукції.

Таблиця 9.4 Вихідні дані для визначення резерву збільшення прибутку ТОВ «Волошка»

Вид продукції	Обсяг реалізації, ц	Ціна реалізації 1 ц, грн	Собівартість 1 ц, грн	Прибуток на 1 ц, грн
Пшениця	10 000	850	700	150
Соняшник	6 000	1 600	1 300	300
Молоко	8 000	1 200	1 000	200

Додаткові дані для визначення резервів:

- підприємство може збільшити обсяг реалізації пшениці на 10 %, соняшнику - на 8 %, молока - на 5 %;
- можливе підвищення ціни реалізації відповідно на 5 %, 4 % та 3 %;
- можливе зниження собівартості відповідно на 6 %, 5 % та 4 %;
- у результаті зміни структури реалізації частка найбільш прибуткової продукції - соняшнику - може бути збільшена на 5 %, за рахунок пшениці.

Розв'язок

Таблиця 9.5 Резерв збільшення прибутку ТОВ «Волошка» за рахунок збільшення обсягів реалізації

Вид продукції	Фактичний обсяг, ц	Можливе збільшення, %	Резерв збільшення обсягу, ц	Прибуток на 1 ц, грн	Резерв прибутку, грн
Пшениця					
Соняшник					
Молоко					
Разом					

Таблиця 9.6 Резерв збільшення прибутку ТОВ «Волошка» за рахунок підвищення ціни

Вид продукції	Обсяг реалізації, ц	Ціна, грн	Можливе підвищення ціни, %	Зростання ціни, грн	Резерв прибутку, грн
Пшениця					
Соняшник					
Молоко					
Разом					

Таблиця 9.7 Резерв збільшення прибутку ТОВ «Волошка» за рахунок зниження собівартості

Вид продукції	Обсяг реалізації, ц	Собівартість 1 ц, грн	Можливе зниження, %	Зниження собівартості, грн	Резерв прибутку, грн
Пшениця					
Соняшник					
Молоко					
Разом					

Таблиця 9.8 Резерв збільшення прибутку ТОВ «Волошка» за рахунок покращення структури реалізації

Показник	Пшениця	Соняшник
Прибуток на 1 ц, грн		
Обсяг продукції, що змінює структуру, ц		
Прибуток за фактичної структури, грн		
Додатковий прибуток від зміни структури, грн		

Таблиця 9.10 Загальний резерв збільшення прибутку ТОВ «Волошка»

Напрямок резерву	Резерв збільшення прибутку, тис. грн
Збільшення обсягів реалізації	
Підвищення ціни реалізації	
Зниження собівартості продукції	
Покращення структури реалізації	
Загальний резерв	

Завдання 9.5. Проаналізувати динаміку чистого прибутку ТОВ «Волошка» та оцінити вплив на його зміну таких чинників: власного капіталу, оборотності активів, мультиплікатора капіталу та чистої рентабельності (на основі факторної моделі: $\Pi = K \times d_A \times M_K \times R_{\text{чиста}}$)

Таблиця 9.11 Оцінка впливу чинників на зміну чистого прибутку ТОВ «Волошка»

Показники	20x2 р.	20x3 р.	Абсолютне відхилення	Зміна чистого прибутку внаслідок впливу чинників
Чистий прибуток (Π), тис. грн				
Середня вартість власного капіталу (K), тис. грн				
Доходність (оборотність) активів (d_A), оборотів за рік				
Мультиплікатор капіталу (M_K) у вигляді десяткового дробу				
Чиста рентабельність ($R_{\text{чиста}}$) у вигляді десяткового дробу				

Рекомендована тематика для підготовки презентацій:

1. Особливості формування фінансових результатів у сільському господарстві.
2. Система показників оцінювання фінансових результатів підприємства.
3. Цінова політика як фактор формування прибутку сільськогосподарського підприємства.
4. Резерви збільшення прибутку сільськогосподарського підприємства.
5. Шляхи зниження собівартості як резерв підвищення прибутковості.
6. Управління прибутком сільськогосподарського підприємства.
7. Рентабельність як показник ефективності діяльності аграрного підприємства.
8. Сучасні напрями підвищення прибутковості сільськогосподарських підприємств.
9. Цифрові інструменти аналізу фінансових результатів аграрних підприємств.

Дайте відповіді на питання:

1. Розкрийте основні елементи методики аналізу формування чистого прибутку підприємства.

2. Які методичні прийоми застосовують у факторному аналізі чистого прибутку підприємства?

3. Які методичні прийоми застосовують у аналізі рентабельності підприємства?

Тема 10

Аналіз фінансового стану сільськогосподарських підприємств. Оцінка імовірності банкрутства

Питання, що розкривають зміст теми

10.1. Зміст, завдання та інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану.

10.2. Методика аналізу фінансового стану та напрями його зміцнення.

10.3. Оцінка імовірності банкрутства.

Завдання 10.1. Провести горизонтальний та вертикальний аналіз балансу ТОВ «Волошка» (табл. 10.1, 10.2). Використати інформацію, наведену у додатку Б.

Таблиця 10.1 Склад та структура майна ТОВ «Волошка», тис. грн

Актив	На початок року		На кінець року		Відхилення		
	тис. грн	% до підсумку	тис. грн	% до підсумку	Абсолютне, тис. грн	Відносне, %	Структурне, в.п.
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи							
Незавершені капітальні інвестиції							
Основні засоби							
Інвестиційна нерухомість							
Довгострокові біологічні активи							
Довгострокові фінансові інвестиції							
Довгострокова дебіторська заборгованість							
Відстрочені податкові активи							
Гудвіл							
Інші необоротні активи							
Усього за розділом I «Необоротні активи»							
II. Оборотні активи							
Запаси							
Виробничі запаси							
Незавершене виробництво							
Готова продукція							
Товари							
Поточні біологічні активи							
Векселі одержані							
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги							
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
За виданими авансами							
З бюджетом							

1	2	3	4	5	6	7	8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів							
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків							
Інша поточна дебіторська заборгованість							
Поточні фінансові інвестиції							
Гроші та їх еквіваленти							
Витрати майбутніх періодів							
Інші оборотні активи							
Усього за розділом II «Оборотні активи»							
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття							
Баланс (Усього активів)							

[illegible]

Пасив	На початок року		На кінець року		Відхилення		
	тис. грн	% до підсумку	тис. грн	% до підсумку	Абсолютне, тис. грн	Відносне, %	Структурне, в.п.
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал							
Капітал у дооцінках							
Додатковий капітал							
Резервний капітал							
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)							
Неоплачений капітал							
Вилучений капітал							
Інші резерви							
Усього за розділом I «Власний капітал»							

1	2	3	4	5	6	7	8
П. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Відстрочені податкові зобов'язання							
Довгострокові кредити банків							
Інші довгострокові зобов'язання							
Довгострокові забезпечення							
Цільове фінансування							
Усього за розділом П «Довгострокові зобов'язання і забезпечення»							
ІІІ. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Короткострокові кредити банків							
Векселі видані							
Поточна кредиторська заборгованість за:							
Довгостроковими зобов'язаннями							
Товари, роботи, послуги							
Розрахунками з бюджетом							
Розрахунками зі страхування							
Розрахунками з оплати праці							
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами							
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками							
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків							
Поточні забезпечення							
Доходи майбутніх періодів							
Інші поточні зобов'язання							
Усього за розділом ІІІ «Поточні зобов'язання і забезпечення»							
ІV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття							
Баланс (Усього пасивів)							

[illegible]

Показник	На 31.12.20x1 р.	На 31.12. 20x2 р.	На 31.12.20x3 р.	Відхилення 20x3 р. (+/-) до	
				20x1 р.	20x2 р.
Показники майнового стану					
Власні оборотні кошти, тис. грн					
Коефіцієнт майна виробничого призначення					
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами					
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів					
Показники фінансової стійкості					
Коефіцієнт фінансової автономії					
Коефіцієнт фінансового ризик					
Коефіцієнт маневреності власного капіталу					
Показники платоспроможності					
Коефіцієнт абсолютної ліквідності					
Коефіцієнт швидкої ліквідності					
Коефіцієнт загальної ліквідності					

[illegible]

Завдання 10.4. Провести оцінку ймовірності банкрутства ТОВ «Волошка» за моделлю Р. Ліса (табл. 10.5).

Дискримінантна модель Р. Ліса має вигляд:

$$Z = 0,063 * A + 0,092 * B + 0,057 * C + 0,001 * D, (2) \text{ де}$$

A – відношення оборотних активів до суми всіх активів;

B – відношення валового прибутку до активів;

C – відношення нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) до активів;

D – відношення власного капіталу до позикового.

Якщо $Z < 0,037$ – ймовірність банкрутства велика.

Таблиця 10.5 Результати оцінки банкрутства ТОВ «Волошка» за моделлю Р. Ліса за 20x1-20x3 роки

Показники	20x1 р.	20x2 р.	20x3 р.	Відхилення 20x3 р. (+/-) до	
				20x1 р.	20x2 р.
Активи, тис грн					
Позиковий капітал, тис грн					
Власний капітал, тис грн					
Оборотні активи, тис грн					
Непокритий збиток, тис грн					
Прибуток від реалізації, тис грн					
A					
B					
C					
D					
$Z = 0,063xA + 0,092xB + 0,057xC + 0,001xD$					

Завдання 10.5. Провести оцінку ймовірності банкрутства ТОВ «Волошка» за моделлю Терещенка (табл. 10.6).

Дискримінантна модель О. Терещенка має вигляд:

$$Z = 1,5X_1 + 0,08X_2 + 10X_3 + 5X_4 + 0,3X_5 + 0,1X_6, (3) \text{ де}$$

X₁ - відношення грошових надходжень до зобов'язань;

X₂ - відношення валюти балансу до зобов'язань;

X₃ – відношення чистого прибутку до середньорічної суми активів;

X₄ – відношення прибутку до виручки;

X₅ – відношення виробничих запасів до виручки;

X₆ – відношення виручки до основного капіталу.

Таблиця 10.6 Результати оцінки банкрутства ТОВ «Волошка» за моделлю Терещенка за 20x1-20x3 роки

Показники	20x1 р.	20x2 р.	20x3 р.	Відхилення 20x3 р. (+/-) до	
				20x1 р.	20x2 р.
Чистий дохід від реалізації продукції, тис грн					
Зобов'язання, тис грн					
Активи, тис грн					
Чистий прибуток (збиток), тис грн					
Виробничі запаси, тис грн					
Амортизація, тис грн					
X1					
X2					
X3					
X4					
X5					
X6					
$Z = 1,5X1 + 0,08X2 + 10X3 + 5X4 + 0,3X5 + 0,1X6$					

Завдання 10.6. Провести оцінку ймовірності банкрутства ТОВ «Волошка» за системою показників У. Бівера (табл. 10.7).

Таблиця 10.7 Система показників У. Бівера для діагностики банкрутства

Показники	20x1 р.	20x2 р.	20x3 р.	Відхилення 20x3 р. (+/-) до	
				20x1 р.	20x2 р.
Чистий прибуток (збиток), тис грн					
Амортизація, тис грн					
Позиковий капітал, тис грн					
Активи, тис грн					
Оборотні активи, тис грн					
Поточні зобов'язання, тис грн					
Коефіцієнт Бівера					
Рентабельність активів, %					
Фінансовий леверидж, %					
Коефіцієнт покриття оборотних активів власними оборотними коштами					
Коефіцієнт поточної ліквідності					

Коефіцієнт Бівера розраховується, як відношення різниці між чистим прибутком і нарахованою амортизацією до суми довгострокових і поточних зобов'язань.

Завдання 10.7. Провести оцінку ймовірності банкрутства ТОВ «Волошка» за моделлю К. Спрінгейта (табл. 10.8).

Модель К. Спрінгейта передбачає розрахунок чотирьох чинників, орієнтованих на майбутні доходи підприємства. Модель передбачає розвиток інтегрального показника, за допомогою якого здійснюється оцінка ймовірності визнання підприємства банкрутом.

У загальному модель Спрінгейта має такий вигляд:

$$Z = 1,03A + 3,07B + 0,66C + 0,4D \quad (4) \text{ де}$$

A – відношення робочого капіталу до суми всіх активів;

B – відношення прибутку до сплати податків до активів;

C – відношення прибутку до сплати податків до короткострокової заборгованості;

D – відношення обсягу продажу до активів.

Таблиця 10.8 Результати оцінки банкрутства ТОВ «Волошка» за моделлю Спрінгейта за 20x1-20x3 роки

Показники	20x1 р.	20x2 р.	20x3 р.	Відхилення 20x3 р. (+/-) до	
				20x1 р.	20x2 р.
Оборотні активи, тис грн					
Активи, тис грн					
Прибуток до оподаткування, тис грн					
Поточні зобов'язання, тис грн					
Чистий дохід від реалізації продукції, тис грн					
A					
B					
C					
D					
$Z = 0,063xA + 0,092xB + 0,057xC + 0,001xD$					

Завдання 10.8. Порівняти результати оцінки ймовірності банкрутства на основі п'ятих розрахованих моделей (табл. 10.9).

Таблиця 10.9 Порівняння результатів аналізу ймовірності банкрутства ТОВ «Волошка»

Модель	Ймовірність банкрутства		
П'ятифакторна модель Альтмана			
Модель Ліса			
Модель Терещенка			
Система показників Бівера			
Модель Спрінгейта			

Завдання для самостійної роботи

Завдання 10.9. Побудувати організаційно-інформаційну модель аналізу фінансового стану.

Склад організаційно-інформаційної моделі аналізу:

Мета і завдання аналізу

Об'єкти і суб'єкти аналізу

Система економічних показників

Джерела інформації

Методичні прийоми обробки економічної інформації

Методичні прийоми узагальнення та реалізації результатів аналізу

Рекомендована тематика для підготовки презентацій:

1. Фінансовий аналіз в інформаційній системі управління розвитком економічного потенціалу підприємства.
2. Моделювання аналізу фінансового стану підприємства в умовах використання сучасних інформаційних технологій.
3. Інтегральна оцінка фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.
4. Особливості експрес-аналізу фінансового стану підприємства.

Дайте відповіді на питання:

1. Розкрийте основні елементи методики аналізу фінансового стану підприємства.

2. Які методичні прийоми застосовують в загальному аналізі економічного потенціалу підприємства?

3. За якими критеріями оцінюють економічний потенціал підприємства та його динаміку?

(тис.грн, з одним десятковим знаком)

[illegible]

Додаток Б

Баланс (Форма № 1) станом на 31.12. 20x1 року

Актив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
Первісна вартість	1001	0	-
Накопичена амортизація	1002	0	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	-
Основні засоби	1010	59368	67618
Первісна вартість	1011	127801	144453
Знос	1012	68433	76835
Інвестиційна нерухомість	1015	0	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	0	-
Довгострокові біологічні активи	1020	0	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
Які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	-
Інші фінансові інвестиції	1035	0	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	-
Відстрочені податкові активи	1045	0	-
Гудвіл	1050	0	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	-
Інші необоротні активи	1090	0	-
Усього за розділом I "Необоротні активи"	1095	59368	67618
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	93847	84881
Виробничі запаси	1101	25192	19506
Незавершене виробництво	1102	16714	20696
Готова продукція	1103	51941	44679
Товари	1104	0	-
Поточні біологічні активи	1110	291	270
Депозити перестрахування	1115	0	-
Векселі одержані	1120	0	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	15051	9873
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
За виданими авансами	1130	0	-
З бюджетом	1135	746	3245
У тому числі з податку на прибуток	1136	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	-

Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	704	279
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	13858	19282
Готівка	1166	1	4
Рахунки в банках	1167	13857	19278
Витрати майбутніх періодів	1170	0	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	-
у тому числі:			
Резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	-
Резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	-
Резервах незароблених премій	1183	0	-
Інших страхових резервах	1184	0	-
Інші оборотні активи	1190	0	-
Усього за розділом II "Оборотні активи"	1195	124497	117830
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	-
Баланс (Усього активів)	1300	183865	185448

Пасив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	450	450
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	-
Капітал у дооцінках	1405	0	1042
Додатковий капітал	1410	0	-
Емісійний дохід	1411	0	-
Накопичені курсові різниці	1412	0	-
Резервний капітал	1415	550	2296
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	152294	161984
Неоплачений капітал	1425	0	-
Вилучений капітал	1430	0	-
Інші резерви	1435	0	-
Усього за розділом I "Власний капітал"	1495	153294	165772
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	-
Пенсійні зобов'язання	1505	0	-
Довгострокові кредити банків	1510	21915	16247
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	-
Довгострокові забезпечення	1520	0	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	-
Цільове фінансування	1525	0	-
Благодійна допомога	1526	0	-
Страхові резерви	1530	0	-
у тому числі:			
Резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	-
Резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	-
Резерв незароблених премій	1533	0	-
Інші страхові резерви	1534	0	-
Інвестиційні контракти	1535	0	-

Призовий фонд	1540	0	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	-
Усього за розділом II "Довгострокові зобов'язання і забезпечення"	1595	21915	16247
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	-
Векселі видані	1605	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
Довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	-
Товари, роботи, послуги	1615	685	1817
Розрахунками з бюджетом	1620	493	98
У тому числі з податку на прибуток	1621	0	-
Розрахунками зі страхування	1625	127	83
Розрахунками з оплати праці	1630	509	563
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	5698	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	-
Поточні забезпечення	1660	0	-
Доходи майбутніх періодів	1665	0	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1144	868
Усього за розділом III "Поточні зобов'язання і забезпечення"	1695	8656	3429
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	-
Баланс (Усього пасивів)	1900	183865	185448

Продовження додатку Б

Звіт про фінансові результати (Форма № 2) за 20х1 рік
Фінансові результати

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	150730	118732
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	0
Премії підписані, валова сума	2011	-	0
Премії, передані у перестраховування	2012	-	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених	2014	-	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	122068	81134
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	0
Валовий:			
Прибуток	2090	28662	37598
Збиток	2095	-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	0
Інші операційні доходи	2120	-	0
у тому числі:			
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	0
Адміністративні витрати	2130	3051	3757
Витрати на збут	2150	9422	10931
Інші операційні витрати	2180	-	0
у тому числі:			
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	16189	22910
Збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	440
Інші фінансові доходи	2220	1688	0
Інші доходи	2240	-	0
у тому числі:			
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	0
Фінансові витрати	2250	409	517
Втрати від участі в капіталі	2255	-	0
Інші витрати	2270	1228	1169
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	0
Фінансовий результат до оподаткування:			

Прибуток	2290	16240	21664
Збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	16240	21664
Збиток	2355	-	-

Сукупний дохід

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	0
Накопичені курсові різниці	2410	-	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	0
Інший сукупний дохід	2445	-	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід	2465	16240	21664

Елементи операційних витрат

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Матеріальні затрати	2500	68784	63436
Витрати на оплату праці	2505	18945	14781
Відрахування на соціальні заходи	2510	4167	3252
Амортизація	2515	9100	10967
Інші операційні витрати	2520	30265	17994
Разом	2550	131261	110430

Розрахунок показників прибутковості акцій

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	4500
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	4500
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	4814
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	4814
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	0

Продовження додатку Б

Баланс (Форма № 1) станом на 31.12. 20х2 року

Актив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
Первісна вартість	1001	0	-
Накопичена амортизація	1002	0	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	-
Основні засоби	1010	67618	63420
Первісна вартість	1011	144453	149491
Знос	1012	76835	86071
Інвестиційна нерухомість	1015	0	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	0	-
Довгострокові біологічні активи	1020	0	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
Які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	-
Інші фінансові інвестиції	1035	0	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	-
Відстрочені податкові активи	1045	0	-
Гудвіл	1050	0	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	-
Інші необоротні активи	1090	0	-
Усього за розділом I "Необоротні активи"	1095	67618	63420
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	84881	96122
Виробничі запаси	1101	19506	20186
Незавершене виробництво	1102	20696	12208
Готова продукція	1103	44679	63728
Товари	1104	0	-
Поточні біологічні активи	1110	270	337
Депозити перестрахування	1115	0	-
Векселі одержані	1120	0	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	9873	17637
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
За виданими авансами	1130	0	-
З бюджетом	1135	3245	12
У тому числі з податку на прибуток	1136	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	-

Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	279	674
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	19282	31415
Готівка	1166	4	-
Рахунки в банках	1167	19278	31415
Витрати майбутніх періодів	1170	0	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	-
у тому числі:			
Резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	-
Резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	-
Резервах незароблених премій	1183	0	-
Інших страхових резервах	1184	0	-
Інші оборотні активи	1190	0	-
Усього за розділом II "Оборотні активи"	1195	117830	146197
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	-
Баланс (Усього активів)	1300	185448	209617

Пасив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	450	450
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	-
Капітал у дооцінках	1405	1042	4373
Додатковий капітал	1410	0	-
Емісійний дохід	1411	0	-
Накопичені курсові різниці	1412	0	-
Резервний капітал	1415	2296	1900
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	161984	183733
Неоплачений капітал	1425	0	-
Вилучений капітал	1430	0	-
Інші резерви	1435	0	-
Усього за розділом I "Власний капітал"	1495	165772	190456
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	-
Пенсійні зобов'язання	1505	0	-
Довгострокові кредити банків	1510	16247	11144
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	-
Довгострокові забезпечення	1520	0	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	-
Цільове фінансування	1525	0	-
Благодійна допомога	1526	0	-
Страхові резерви	1530	0	-
у тому числі:			
Резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	-
Резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	-
Резерв незароблених премій	1533	0	-

Інші страхові резерви	1534	0	-
Інвестиційні контракти	1535	0	-
Призовий фонд	1540	0	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	-
Усього за розділом II "Довгострокові зобов'язання і забезпечення"	1595	16247	11144
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	-
Векселі видані	1605	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
Довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	3896
Товари, роботи, послуги	1615	1817	239
Розрахунками з бюджетом	1620	98	661
У тому числі з податку на прибуток	1621	0	-
Розрахунками зі страхування	1625	83	224
Розрахунками з оплати праці	1630	563	794
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	-
Поточні забезпечення	1660	0	-
Доходи майбутніх періодів	1665	0	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	-
Інші поточні зобов'язання	1690	868	2203
Усього за розділом III "Поточні зобов'язання і забезпечення"	1695	3429	8017
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	-
Баланс (Усього пасивів)	1900	185448	209617

Продовження додатку Б

Звіт про фінансові результати (Форма № 2) за 20х2 рік

Фінансові результати

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	143785	150730
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	0
Премії підписані, валова сума	2011	-	0
Премії, передані у перестраховування	2012	-	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених	2014	-	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	104203	122068
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	0
Валовий:			
Прибуток	2090	39582	28662
Збиток	2095	-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	0
Інші операційні доходи	2120	-	0
у тому числі:			
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	0
Адміністративні витрати	2130	4112	3051
Витрати на збут	2150	10740	9422
Інші операційні витрати	2180	-	0
у тому числі:			
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	24730	16189
Збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	0
Інші фінансові доходи	2220	912	1688
Інші доходи	2240	-	0
у тому числі:			
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	0
Фінансові витрати	2250	652	409

Втрати від участі в капіталі	2255	-	0
Інші витрати	2270	1291	1228
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	23699	16240
Збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	23699	16240
Збиток	2355	-	-

Сукупний дохід

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	0
Накопичені курсові різниці	2410	1550	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	0
Інший сукупний дохід	2445	-	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	1550	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	1550	0
Сукупний дохід	2465	25249	16240

Елементи операційних витрат

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Матеріальні затрати	2500	60648	68784
Витрати на оплату праці	2505	22956	18945
Відрахування на соціальні заходи	2510	5050	4167
Амортизація	2515	13179	9100
Інші операційні витрати	2520	27783	30265
Разом	2550	129616	131261

Розрахунок показників прибутковості акцій

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	0

Продовження додатку Б

Баланс (Форма № 1) станом на 31.12. 20х3 року

Актив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
Первісна вартість	1001	0	-
Накопичена амортизація	1002	0	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	-
Основні засоби	1010	63420	83645
Первісна вартість	1011	149491	175543
Знос	1012	86071	91898
Інвестиційна нерухомість	1015	0	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	0	-
Довгострокові біологічні активи	1020	0	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
Які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	-
Інші фінансові інвестиції	1035	0	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	-
Відстрочені податкові активи	1045	0	-
Гудвіл	1050	0	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	-
Інші необоротні активи	1090	0	-
Усього за розділом I "Необоротні активи"	1095	63420	83645
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	96122	99367
Виробничі запаси	1101	20186	23489
Незавершене виробництво	1102	12208	13969
Готова продукція	1103	63728	61909
Товари	1104	0	-
Поточні біологічні активи	1110	337	301
Депозити перестрахування	1115	0	-
Векселі одержані	1120	0	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	17637	5501
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
За виданими авансами	1130	0	-
З бюджетом	1135	12	4828
У тому числі з податку на прибуток	1136	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	-

Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	674	568
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	31415	38392
Готівка	1166	0	-
Рахунки в банках	1167	31415	38392
Витрати майбутніх періодів	1170	0	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	-
у тому числі:			
Резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	-
Резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	-
Резервах незароблених премій	1183	0	-
Інших страхових резервах	1184	0	-
Інші оборотні активи	1190	0	-
Усього за розділом II "Оборотні активи"	1195	146197	148957
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	-
Баланс (Усього активів)	1300	209617	232602

Пасив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	450	450
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	-
Капітал у дооцінках	1405	4373	7433
Додатковий капітал	1410	0	-
Емісійний дохід	1411	0	-
Накопичені курсові різниці	1412	0	-
Резервний капітал	1415	1900	1339
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	183733	198957
Неоплачений капітал	1425	0	-
Вилучений капітал	1430	0	-
Інші резерви	1435	0	-
Усього за розділом I "Власний капітал"	1495	190456	208179
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	-
Пенсійні зобов'язання	1505	0	-
Довгострокові кредити банків	1510	11144	17793
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	-
Довгострокові забезпечення	1520	0	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	-
Цільове фінансування	1525	0	-
Благодійна допомога	1526	0	-
Страхові резерви	1530	0	-
у тому числі:			
Резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	-
Резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	-
Резерв незароблених премій	1533	0	-
Інші страхові резерви	1534	0	-
Інвестиційні контракти	1535	0	-

Призовий фонд	1540	0	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	-
Усього за розділом II "Довгострокові зобов'язання і забезпечення"	1595	11144	17793
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	-
Векселі видані	1605	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
Довгостроковими зобов'язаннями	1610	3896	2496
Товари, роботи, послуги	1615	239	352
Розрахунками з бюджетом	1620	661	669
У тому числі з податку на прибуток	1621	0	-
Розрахунками зі страхування	1625	224	178
Розрахунками з оплати праці	1630	794	940
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	-
Поточні забезпечення	1660	0	-
Доходи майбутніх періодів	1665	0	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	-
Інші поточні зобов'язання	1690	2203	1995
Усього за розділом III "Поточні зобов'язання і забезпечення"	1695	8017	6630
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	-
Баланс (Усього пасивів)	1900	209617	232602

Продовження додатку Б

Звіт про фінансові результати (Форма № 2) за 20х3 рік

Фінансові результати

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	127635	143785
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	0
Премії підписані, валова сума	2011	-	0
Премії, передані у перестраховування	2012	-	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених	2014	-	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	98806	104203
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	0
Валовий:			
Прибуток	2090	28829	39582
Збиток	2095	-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	0
Інші операційні доходи	2120	-	0
у тому числі:			
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	0
Адміністративні витрати	2130	4311	4112
Витрати на збут	2150	2782	10740
Інші операційні витрати	2180	-	0
у тому числі:			
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	21736	24730
Збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	0
Інші фінансові доходи	2220	1364	912
Інші доходи	2240	1173	0
у тому числі:			
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	0
Фінансові витрати	2250	993	652
Втрати від участі в капіталі	2255	-	0
Інші витрати	2270	3544	1291

Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	19736	23699
Збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	19736	23699
Збиток	2355	-	-

Сукупний дохід

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	0
Накопичені курсові різниці	2410	488	1550
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	0
Інший сукупний дохід	2445	-	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	488	1550
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	488	1550
Сукупний дохід	2465	20224	25249

Елементи операційних витрат

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Матеріальні затрати	2500	44720	60648
Витрати на оплату праці	2505	22971	22956
Відрахування на соціальні заходи	2510	5053	5050
Амортизація	2515	12406	13179
Інші операційні витрати	2520	20691	27783
Разом	2550	105841	129616

Розрахунок показників прибутковості акцій

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	0

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Єршова Н. Ю., Портна О. В. Аналіз господарської діяльності: теорія та практикум : навч. посіб. Львів : "Магнолія 2006", 2026. 312 с.
2. Адлер О. О., Лесько О. Й. Аналіз господарської діяльності : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2019. 118 с.
3. Аналіз виробництва продукції рослинництва : методичні вказівки для самостійного вивчення теми з дисципліни «Експертна аналітика в менеджменті організацій» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 073 «Менеджмент» / укладач С. О. Заїка. Харків : ДБТУ, 2025. 85 с.
4. Аналіз господарської діяльності : курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Облік і оподаткування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної форм здобуття вищої освіти / уклад. : С. В. Сирцева, О. І. Лугова. Миколаїв : МНАУ, 2025. 80 с. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/22580>
5. Богданович О.А. Вплив розмірів сільськогосподарських підприємств на їх галузеву структуру. *Ефективна економіка*. 2019. № 4. DOI: 10.32702/2307-2105-2019.4.59.
6. Власюк В. Є., Гордієнко К. О., Пшенична А. О. Оцінка ймовірності банкрутства вітчизняних підприємств (на прикладі ПАТ «Комбінат «Тепличний»). *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 12. С. 68-72.
7. Гаврилюк В., Горелик Д., Вербіцький О. Оцінка ймовірності банкрутства підприємства. *Universum*. 2025, №16. С. 18–25. URL: <https://archive.liga.science/index.php/universum/article/view/1561>.
8. Галузева специфіка підприємств як чинник формування показників фінансової та управлінської звітності та їх аналітичної інтерпретації / М. В. Дубініна, Ю. Ю. Чебан, С. В. Сирцева, О. І. Лугова, О. І. Мельник. *Агросвіт*. 2025. №15. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.15.33>.
9. Грабчук І., Бугайчук В., Рудницький В. Підвищення економічної ефективності використання земельних ресурсів сільськогосподарськими підприємствами. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 56. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-48>.
10. Гуцаленко Л. В., Молдован М. М. Методичні засади аналізу фінансових результатів підприємств аграрного бізнесу. *Сталий розвиток економіки*. 2025. №1 (52). С.56-64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-8>.
11. Державна служба статистики України : офіційний вебсайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
12. Дубініна М. В., Чебан Ю. Ю., Сирцева С. В., Лугова О. І. Бухгалтерсько-аналітичне забезпечення управління витратами на виноробних підприємствах за умов економічної нестабільності. *Modern Economics*. 2025. № 50 (2025). С. 66-74. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V50\(2025\)-09](https://doi.org/10.31521/modecon.V50(2025)-09).
13. Дубініна М. В., Чебан Ю. Ю., Сирцева С. В., Лугова О. І. Інтеграція обліку та фінансової аналітики у внутрішній звітності для

прийняття рішень щодо управління доходами. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 13. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.13.53>.

14. Дубініна М. В., Чебан Ю. Ю., Сирцева С. В., Лугова О. І. Аналітичний потенціал фінансової звітності аграрних підприємств у контексті підготовки до аудиторської перевірки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. №17. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.17.48>.

15. Економічний аналіз : курс лекцій для здобувачів початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти ОПП «Облік і оподаткування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної форми здобуття вищої освіти / уклад. : О. М. Вишнеvsька, О. М. Усикова, Л. А. Козаченко, А. Г. Костирко. Миколаїв : МНАУ, 2022. 84 с.

16. Економічний аналіз за видами діяльності : навч. посіб. / Н. А. Волкова та ін. Одеса : ОНЕУ ; Кримполіграфпапір. 2018. 181 с.

17. Єлець О. П., Гармаш І. О. Трудові ресурси підприємства та підходи до їх оцінки. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 9. С.418-422.

18. Корнійчук О. О. Економічна ефективність виробництва продукції тваринництва у сільськогосподарських підприємствах. *Економіка АПК*. 2013. № 4. С.99-106.

19. Кошова В. Ю., Богацька Н. М. Ділова активність підприємства та резерви її підвищення. *Економічні студії*. 2018. №1(19). С. 37-40.

20. Купріна Н. М., Шкарупа С. С., Антонюк О. П. Фінансові результати діяльності підприємств: сучасні аспекти методики аналізу в системі управління та розвитку діяльності суб'єктів АПК України. *Економіка харчової промисловості*. 2024. Т.16, вип. 2. С. 34-43. DOI: <https://doi.org/10.15673/fie.v16i2.2939>.

21. Кушнірук В. С., Сирцева С. В. Використання земельних ресурсів у сільському господарстві України та їх потенціал у період функціонування ринку землі. *Modern Economics*. 2021. № 28(2021). С.125-133. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V28\(2021\)-18](https://doi.org/10.31521/modecon.V28(2021)-18).

22. Лазеба Є. С. Підвищення ефективності використання земель сільськогосподарського призначення в Україні. *Ефективна економіка*. 2014. №5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3062>.

23. Луцька Н., Цюцяк І., Цюцяк А. Сутність основних засобів та аналіз ефективності їх використання в умовах цифрової трансформації. *Галицький економічний вісник*. 2024. №6(91). С.71-80. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/48258/2/GEJ_2024v91n6_Lutska_N-The_essence_of_fixed_assets_71-80.pdf.

24. Мельник Т. Ю., Свірко С. В. Теоретико-методичні основи оцінювання майнового стану підприємства. *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. (1(95)). С.8–16. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2021-1\(95\)-8-16](https://doi.org/10.26642/ema-2021-1(95)-8-16).

25. Мулик Т. О., Федоришина Л. І. Організація аналітичної роботи в сільськогосподарських підприємствах: навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2020. 236 с.

26. Норд Г. Л., Фокін О. К. Передумови удосконалення методичного забезпечення аналізу витрат виробництва. *Ефективна економіка*. 2017. № 8. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7241>.
27. Посилкіна О. В., Козирєва О. В., Деренська Я. М. Аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. Харків : Вид-во НФаУ, 2019. 398 с.
28. Приймак С. В. Аналіз господарської діяльності. Практикум : навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 277 с.
29. Пушкар І. В., Проскуріна Н. М. Аналіз господарської діяльності : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік і аудит». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 115 с.
30. Сак Т. В., Шепелюк Н. П. Діагностика фінансової стійкості підприємства: методологія та практика застосування. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2023. № 4 (26). С. 37-44. DOI: 10.15276/EJ.04.2023.5. DOI: 10.5281/zenodo.10371014.
31. Самайчук С. І. Аналіз виробництва сільськогосподарської продукції: регіональний аспект. *Агросвіт*. 2020. № 7. С. 31–36. DOI: 10.32702/2306-6792.2020.7.31.
32. Терлецька І. В., Чухрій Ю. О. Резерви підвищення ефективності використання основних засобів підприємства. *Стратегія економічного розвитку регіонів та підприємств України*. 2015. №1(4). С.87-90.
33. Тимчишин-Чемерис Ю. В. Поняття ділової активності підприємства та напрями її підвищення. *Наука онлайн*. 2015. №14. С. 161–170.
34. Халатур С. М., Бровко Л. І., Моруга Т. О. Методологія оцінки ліквідності та платоспроможності сільськогосподарських підприємств. *Економіка та держава*. 2017. №12. С. 56-60.
35. Шавурська О. В. Оцінка ймовірності банкрутства як метод прогнозування фінансово-економічного стану підприємства. *Економіка, управління та адміністрування*. 2020. №4 (94). С. 22-28.
36. Яворська Т. І. Оцінка рівня спеціалізації сільськогосподарського виробництва. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства «Економічні науки»*. 2019. Вип. 202. С. 3-10.
37. Якубів В. М., Романюк Н. Д. Аналіз ефективності різних каналів реалізації продукції сільськогосподарських підприємств. *Проблеми економіки*. 2018. №1 (35). С. 237-242.

Навчальне видання

Аналіз господарської діяльності

робочий зошит

Укладачі: **Дубініна** Марина Вікторівна
 Сирцева Світлана Володимирівна
 Лугова Ольга Іванівна

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. ____
Тираж ____ прим. Зам. № ____

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.